

EUROPA SE DIGITALIZIRA

SREDIŠNJU ULOGU U OSTVARENJU JEDINSTVENOG DIGITALNOG TRŽIŠTA U EUROPI IGRA KOHEZIJSKA POLITIKA

Europska strategija jedinstvenog digitalnog tržišta mogla bi potaknuti rast i otvaranje 3,8 milijuna radnih mjesta godišnje, a za njezinu su realizaciju ključni europski strukturni i investicijski fondovi, izjavila je Corina Crețu, europska povjerenica za regionalnu politiku.

Omogućivanje „povezanog društva” vitalno je za rast i razvoj u Europi, a ulaganja u usluge i infrastrukturu koji to podupiru dat će građanima Europe pristup internetskim uslugama u područjima e-uprave, e-uključenosti, e-kulture, e-zdravstva i e-pravosuđa. Ta ulaganja ključni su elementi komisijinih dalekosežnih planova za stvaranje jedinstvenog digitalnog tržišta. No da bi dobili financiranje, prijedlozi država članica morat će se uklopiti u dobro osmišljenu i usmjerenu političku strategiju. Važno je da se ulaganja u ICT potpuno koordiniraju na regionalnoj i nacionalnoj razini. Radi povećanja strateškog kapaciteta država članica i razmjene najboljih praksi Komisija znatnu potporu osigurava u svrhe pripreme nekih nacionalnih strategija za digitalni rast.

Kohezijska politika ulaže u digitalizaciju Europe

Razvoj jedinstvenog digitalnog tržišta ključni je prioritet za Europsku uniju jer se trudi potaknuti konkurentnost i rast, a kohezijska politika i europski strukturni i investicijski (ESI) fondovi bit će ključni za ostvarenje tih ciljeva.

Od 2014. do 2020. u EFRR-u i Kohezijskom fondu na raspolaganju će biti više od 20 milijardi eura za ulaganje u sastavnice jedinstvenog digitalnog tržišta. Ključna su područja ulaganja infrastruktura i digitalne mreže – brze širokopojasne – koje će dobiti otprilike trećinu dostupnih sredstava, odnosno ukupno približno 6 milijardi eura.

Do 10 milijardi eura uložiti će se u digitalno gospodarstvo za razvoj ICT proizvoda i usluga te širenje tržišta e-trgovine. Dodatne 2 milijarde eura ići će za razvoj „povezanog društva” u pogledu promicanja stalnog širenja internetskih usluga na područjima e-uprave, e-uključenosti, e-kulture, e-zdravstva i e-pravosuđa. Ta su ulaganja ključni elementi Komisijinih dalekosežnih planova za stvaranje jedinstvenog digitalnog tržišta, koje ima potencijal generiranja gospodarskog rasta vrijednog 250 milijardi eura. Sredstva će biti na raspolaganju i kao potpora provedbi zakonodavnih inicijativa vezanih uz jedinstveno digitalno tržište te administrativnom kapacitetu država članica za primjenu zakona.

Financiranje iz ESIF-ova dodatno će pridonijeti korištenju daljnjeg financiranja iz nacionalnih javnih i privatnih izvora s ciljem ubrzanja pozitivnog utjecaja jedinstvenog digitalnog tržišta u svim regijama. Ta ulaganja trebala bi državama članicama, tvrtkama i građanima pomoći da na najbolji mogući način iskoriste prilike koje nudi jedinstveno digitalno tržište.

Razvoj širokopojasnih mreža – dosadašnji napredak

Tijekom razdoblja financiranja od 2007. Do 2013. uložena su znatna sredstva u ICT infrastrukturu, uključujući povezivanje više od pet milijuna ljudi sa širokopojasnim mrežama. Dana je i potpora za više od 20 000 ICT projekata. Glavnina troškova uvođenja brze širokopojasne mreže povezana je s postojećom „pasivnom” infrastrukturom, uskim grlima povezanim s koordinacijom izgradnje, složenim postupcima za izdavanje dozvola itd. Da bi se smanjili troškovi implementacije brzih širokopojasnih mreža, ubuduće će pri izgradnji fizičke infrastrukture za mreže, kao što su plinska i

električna, biti obavezno predvidjeti širokopojasne optičke kabele. Svi takvi radovi od srpnja 2016. morat će biti usklađeni s direktivom EU-a koja se odnosi na to (Direktivom 2014/61/EU).

Fokus na ruralni prostor

Ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu u urbanim područjima općenito su dosta profitabilna i ne zahtijevaju javnu potporu. Fokus intervencije ESI fondova stoga je na ruralnim područjima. I EFRR i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj u mogućnosti su financirati širenje širokopojasne mreže, pa se u Komisiji uspostavlja koordinacijski mehanizam kako bi se te mogućnosti financiranja iskoristile na optimalan način. Projekti moraju biti tehnički isplativi te ne smiju kršiti pravila tržišnog natjecanja. Poštivanje okvira državne pomoći EU-a znatan je problem. U područjima u kojima tržište ne omogućuje nužna ulaganja u infrastrukturu, dopušteno je korištenje državne pomoći u skladu s procjenom.

ICT proizvodi i e-trgovina

Ciljano je područje budućeg financiranja jačanje primjene informacijske i komunikacijske tehnologije u područjima e-vlade, e-učenja, e-uključenosti, e-kulture i e-zdravstva. Mjere vezane uz ICT mogu dobivati potporu i u sklopu drugih tematskih ciljeva, a uključene su i u mnoge strategije pametne specijalizacije. Razvojem dobro promišljenih strategija za pametnu specijalizaciju regije mogu prepoznati prioritete za ulaganja u ICT koji su najvažniji za njihovo područje. Europski strukturni i investicijski fondovi ne smiju se smatrati isključivo izvorom financijske potpore, već i političkim alatom koji javnoj upravi pomaže pri definiranju strategije te planiranju administrativnih i investicijskih napora.

Strateški planovi digitalizacije

Zahtjevi za bolju analizu prije ulaganja koje postavlja kohezijska politika (ex ante uvjetovanja) djeluju kao dobar poticaj za bolje promišljanje potreba za ulaganjem u širokopojasne mreže te dovode do strateški osmišljenijeg i na činjenicama utemeljenijeg pristupa ulaganjima u digitalizaciju. Prijedlozi za financiranje moraju se uklopiti u dobro osmišljenu sveobuhvatnu i ciljanu političku strategiju koja uzima u obzir sva nacionalna/regionalna sredstva, konkurentске prednosti i poslovni potencijal.

Važno je da se ulaganja u ICT potpuno koordiniraju na regionalnoj i nacionalnoj razini. Radi jačanja slabog političkog/strateškog kapaciteta mnogih država članica i razmjene najboljih praksi Komisija znatnu potporu osigurava u svrhe pripreme nekih nacionalnih strategija za digitalni rast.

Mapiranje prioriteta

U cijelom EU-u pokrenuto je sveobuhvatno mapiranje prioriteta za inovacije i strategija specijalizacije. Temelji se na analizi trenutačne generacije strategija inovacija za pametnu specijalizaciju (RIS3), koje su kamen temeljac reformirane kohezijske politike. Tijekom programskog razdoblja od 2014. do 2020. Kreatori regionalnih i nacionalnih politika moraju razviti RIS3 prije ulaganja resursa EFRR-a u istraživanje i inovaciju. Taj pristup pridonosi usmjeravanju javnih i privatnih sredstava prema prioritetima za pametnu specijalizaciju prepoznatima tijekom poduzetničkog procesa otkrivanja. Približno 15 % prioriteta za RIS3 bit će usmjereno u ICT. U svojim regionalnim i nacionalnim strategijama RIS3 najviše se na ICT usmjeravaju Poljska, Italija, Španjolska, Grčka i Portugal. Veliki (otvoreni) podatkovni skupovi, pametne mreže i gradovi, sigurnost IT-a, e-zdravlje, e-turizam i industrija 4.0 prioriteta su koji se najčešće biraju.

E-uprava

Nova strategija e-uprave EU-a usredotočit će se na žurne mjere, npr. međupovezivanje poslovnih registara, razvoj „načela jednokratnosti” i „jedinствени digitalni pristupnik”. „Načelo jednokratnosti” znači da osobe i tvrtke podatke javnoj upravi moraju podastrijeti samo jednom. Cilj je srezati birokraciju kako korisnici ne bi morali slati iste podatke i uvijek iznova ispunjavati iste obrasce. Prijelaz prema potpunoj e-nabavi i međuoperabilnim e-potpisima ubrzat će se jer oni omogućuju pouzdanu i transparentnu elektroničku interakciju, od koje osobito imaju koristi male inovativne i „start-up” tvrtke. Do rujna 2018. ponude za javnu nabavu morat će se slati elektroničkim putem. Trenutni akcijski plan za e-upravu završava se 2015. Bio je to važan alat za koordinaciju između država članica i Komisije s ciljem modernizacije javne uprave. On je omogućio velike korake na planu e-identiteta jamčeći identitet osobe na internetu i istodobno osiguravajući siguran način obrade njezinih podataka.

Boljim povezivanjem usluga e-uprave smanjit će se birokratske procedure ne samo za javnu upravu, već i za građane i tvrtke, a usluge e-uprave koje se razvijaju u raznim državama članicama trebale bi moći međusobno komunicirati i neće biti razvijene u izolaciji. Važno je i da se ulaganja u e-upravu usklađuju se reformom i modernizacijom javnog sektora kako bi se poboljšala učinkovitost i pristupačnost, a ne samo s ciljem digitalizacije uprave.

(Izvor: časopis Panorama, br. 53., izdaje Europska komisija)